

העקר והיסוד לכל שאר המצוות של התורה. מי ששומר היראה הזו - שומר הכל. לא שומר יראה - לא שומר את מצוות התורה, שהרי זה השער של הכל. ומשום כך פתוב בראשית, שהיא יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. שמי שעובר על זה, עובר על מצוות התורה. וענשו של מי שעובר על זה - הרצועה הרעה הזו מלקה אותו, והינו והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים. הגה אלו ארבעה ענשים להעניש בהם את הרשעים.

תהו - זה חנק, שכתוב (ישעיה לד) קו תהו, (זכריה ב) חבל מדה. בהו - זו סקילה, אבנים המשקעות בתוך התהום הגדול לענש את הרשעים. וחשך - זו שרפה, שכתוב (דברים ח) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך, (שם ד) והקר בער באש עד לב השמים חשך וכו'. וזו האש החזקה שעל ראשי הרשעים מתחילה לשרף אותם. ורוח - זה הרג בסיף. רוח סערה, חרב שנונה מלהטת בו, כמו שנאמר (בראשית א) ואת להט החרב המתהפכת, ונקראת רוח הענש הזה למי שיעבר על מצוות התורה. ואחר פתוב יראה ראשית, שהיא הפלל של הכל. מפאן והלאה שאר מצוות התורה.

מצוה שניה - זוהי מצוה שמצוה של יראה נאחזה בה ולא יוצאת ממנה לעולמים, והיא אהבה. שאדם יאהב את רבונו אהבה שלמה. ומה היא אהבה שלמה? זו אהבה רבה, שכתוב (שם יז) התהלך לפני והיה תמים, שלם באהבה. וזהו שכתוב ויאמר אלהים יהי אור. זו אהבה שלמה שנקראת אהבה רבה.

אקרי. ועל דא אתפליל הכא פקודא דא. ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא. מאן דנטיר יראה (דא) נטיר כלא. לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא, דהא דא תרעא דכלא. ובגין כך פתיב בראשית דאיהי יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. דמאן דעבר על דא עבר על פקודי דאורייתא. ועונשא דמאן דעבר על דא האי רצועה רעה אלקי ליה. והיינו והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים. הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא.

תהו דא חנק, דכתיב, (ישעיה לד) קו תהו (זכריה ב) חבל מדה. בהו דא סקילה, אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא לעונשא דחייביא. וחשך דא שריפה, דכתיב, (דברים ח) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (דברים ד) והקר בוער באש עד לב השמים חשך כו'. ודא אשא תקיפא דעל רישיהון דחייביא שרי לאוקדא לון. ורוח דא הרג בסיף. רוח סערה חרבא משננא היא מלהטא ביה. כמא דאת אמר, (בראשית א) ואת להט החרב המתהפכת ואקרי רוח. האי עונשא למאן דעבר על פקודי אורייתא. וכתיב לבתר יראה, ראשית, דאיהי כללא דכלא. מפאן והלאה שאר פקודין דאורייתא.

פקודא תננינא דא איהי פקודא. דפקודא דיראה אתאחדת בה ולא נפקא מינה לעלמין. ואיהי אהבה. למרחם בר נש למאריה רחימו שלים. ומאן איהו רחימו שלים. דא אהבה רבה דכתיב, (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים שלים ברחימותא. ודא הוא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור דא

וכאן היא המצנה שאדם יאהב את רבונו כראוי.

אמר רבי אלעזר, אבא, אהבה בשלמות אני שמעתי בזה. אמר לו, אמר, בני, לפני רבי פינחס, שהרי הוא עומד בדרגה הזו. אמר רבי אלעזר, אהבה רבה הינו אהבה שלמה בשלמות של שני צדדים, ואם אין נכללת בשני צדדים - אינה אהבה כראוי בשלמות.

ועל פן שנינו, לשני צדדים נפרדת האהבה, אהבת הקדוש ברוך הוא. יש מי שאוהב אותו מתוך שיש לו עשר, ארץ ימים, בנים סביבו, שולט על שונאיו, דרכיו מתקנות לו, ומתוך כך אוהב אותו. ואם לזה יתהפך ויחזיר עליו הקדוש ברוך הוא גלגול של דין קשה - ישנא אותו ולא יאהב אותו כלל, ובגלל כך אהבה זו אינה אהבה שיש לה עקר.

אהבה שנקראת שלמה, ההוא שהיה בשני הצדדים - בין בדין בין בחסד. ותקון דרכו שאוהב את רבונו, כמו ששנינו, אפלו שנוטל את נשמתו ממך. זו היא אהבה שלמה בשני צדדים. ועל כן האור של מעשה בראשית יצא ואחר כך נגזר. כשנגזר, יצא דין קשה, ונכללו שני הצדדים יחד, שתהיה שלמות האהבה כראוי.

נטלו רבי שמעון ונשקו. בא רבי פינחס ונשקו וברכו, ואמר, בודאי הקדוש ברוך הוא שלחני לכאן. זה הוא אור קטן שאמרו לי שנכלל בביתי ואחר כך מאיר לכל העולם. אמר רבי אלעזר, בודאי לא צריך לשפח ירא'ה בכל המצוות, כל שפן במצנה הזו צריך יראה להתדבק בזה. איך מתדבק? האהבה היא בצד אחד

רחימו שלימותא דאקרי אהבה רבה. והכא איהו פקודא למרחם בר נש למאריה כדקא יאות.

אמר רבי אלעזר, אבא, רחימתא בשלימו אנא שמענא ביה. אמר ליה אימא ברי קמי דרבי פינחס דהא איהו בהאי דרגא קאים. אמר רבי אלעזר אהבה רבה היינו אהבה שלימתא בשלימו דתרין סטרין, ואי לא אתפליל בתרין סטרין לאו (דף יב ע"א) איהו אהבה כדקא יאות בשלימו.

ועל דא תנינן בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקדשא בריה הוא. אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, אורכא דיומין, בנין סחרגיה, שליט על שנאוי, ארחוי מתתקנן ליה, ומגו כך רחים ליה. ואי להאי יהא בהפוכא ויהדר עליה קדשא בריה הוא גלגולא דדינא קשיא, יהא שניא ליה ולא ירחם ליה כלל. ובגין כך רחימו דא לאו איהו אהבה דאית ליה עקרא.

רחימו דאקרי שלים ההוא דהוי בתרין סטרין בין בדינא בין בטיבו. ותקונא דארחוי דרחים ליה למאריה כמה דתנינן אפלו הוא נטיל נשמתו מינה. דא איהו רחימו שלים דהוי בתרין סטרין. ועל דא אור דמעשה בראשית נפק ולבתר אגניז. כד אגניז נפק דינא קשיא ואתפלילו תרין סטרין כחדא למהוי שלימו דא אהבה כדקא יאות.

נטליה רבי שמעון ונשקיה. אתא רבי פינחס ונשקיה וברכיה ואמר בודאי קדשא בריה הוא שדרני הכא. דא הוא נהירו דקיק דאמרו לי דאתפליל בביתאי ולבתר נהיר כל עלמא. אמר רבי אלעזר ודאי לא איצטריך לאתנשי